

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

ΤΜΗΜΑ: ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**<<ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ
ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΑΡΙΟΥ>>**

ΠΕΡΙΟΧΗ: ΚΑΣΤΑΝΙΑ

ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΒΙΩΝ-ΝΟΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

ΠΑΤΡΑ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2007

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΒΑΡΤΑΛΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΜΗΛΙΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΤΡΟΠΟΙ ΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΑ ΠΡΩΙΜΑ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ.....σελ. 2	σελ. 2
2. Ο ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ.....σελ. 6	σελ. 6
3. Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ.....σελ. 7	σελ. 7
4. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....σελ. 8	σελ. 8
5. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ – ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ.....σελ. 10	σελ. 10
6. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΑΡΙΟΥ.....σελ. 24	σελ. 24
7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ. 25	σελ. 25

1. ΤΡΟΠΟΙ ΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ,ΤΑ ΠΡΩΙΜΑ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

Η μορφολογία και οι κατασκευές της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής της πρώτης και της δεύτερης περιόδου των χρόνων μετά την Άλωση, χαρακτηρίζονται από πολυμέρεια, τοπικές ιδιομορφίες και διαφοροποιήσεις.

Σε μερικά παλαιότερα παραδείγματα του 15 και 16 αιώνα, διατηρούνται ακόμα οι τρόποι δομής του Βυζαντίου με τη χρήση τούβλων και ακόμα του πλινθοπερίκλειστου συστήματος. Για φτωχότερα όμως μνημεία κανόνα σχεδόν αποτελεί η αργολιθοδομή με ακατέργαστες πέτρες και άφθονο κονίαμα. Ενίοτε στις πέτρες παρεμβάλλονται και τούβλα ή κεραμίδια σε τυχαίες θέσεις. Σπανιότερη είναι μια μικτή κατασκευή με λαξευτούς λίθους σε σημεία του ναού όπου ταίριαζε μια μεγαλύτερη επιμέλεια, όπως στην κόγχη του ιερού ή στον τρούλο. Διατηρούνται επίσης κατά το 16 και 17 αιώνα τα εμφανή τόξα από τούβλα και ανοίγματα.

Οι θόλοι και τα τόξα γίνονται κατά κανόνα από χονδρολαξευμένους , πλακοειδής ή και αργούς λίθους. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις ελαφριάς κατασκευής από λεπτά τούβλα. Όπως και στους Βυζαντινούς ναούς εφαρμόζονται καμάρες, τεταρτοσφαίρια, ημισφαιρικοί θόλοι, σταυροθόλια και πλήρεις τρούλοι. Οι τεταρτοκύλινδροι θόλοι περιοχής Λιγουρίου της Κυνουρίας είναι ίσως φραγκικής καταγωγής.

Τα μικρά οικονομικά μέσα δεν επέτρεπαν κατά την πρώτη περίοδο την εξάσκηση της μαρμαρικής. Υπάρχουν περιπτώσεις διακοσμήσεως με ανάγλυφα που εφαρμόζονται σε δεύτερη χρήση, όπως στον Αρμά Ευβοίας και στην Επισκοπή Άνω Βόλου. Η δυσκολία εξεύρεσης ή νέας λάξευσης μαρμάρινων κιόνων επέβαλε τη χρήση κτιστών πεσσών ή και κτιστών κιόνων επιχρισμένων εξωτερικά, από μικρούς πώρινους σπονδύλους.

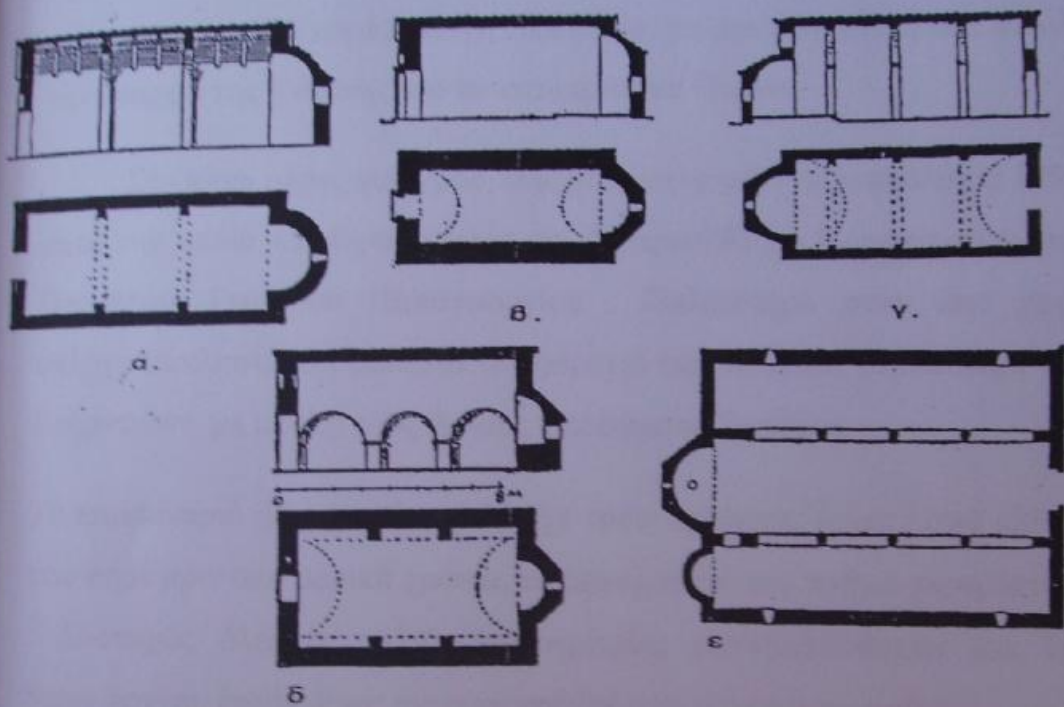
Τα παράθυρα των μεταβυζαντινών ναών ακολουθούν τα παλαιότερα πρότυπα, συνεχώς όμως, για λόγους τεχνικούς και άλλους, τα ανοίγματά τους γίνονται μικρότερα. Τα τόξα στα οποία καταλήγουν προς τα πάνω μπορούν να είναι λαξευμένα σε μια πλάκα ή μια πέτρα. Σε όψιμα παραδείγματα τα παράθυρα παίρνουν τη μορφή πολεμίστρας, πολύ στενά προς τα έξω ευρυνόμενα προς τα μέσα, αλλά και οι πόρτες γίνονται μικρές και χαμηλές, ενίοτε με ανακουφιστικό τόξο πάνω από το υπαίθρο, στο τύμπανο του οποίου θα μπορούσε να υπάρχει τοιχογραφημένη παράσταση.

Η διάπλαση των εξωτερικών επιφανειών των παλαιότερων εκκλησιών και η διακόσμησή τους παρουσιάζει λιτότητα. Σε μεγάλα καθολικά του Αγίου Όρους και της Θεσσαλίας έχουμε τυφλά αψιδώματα, που θυμίζουν την σχολή της πρωτεύουσας της Βυζαντινής ναοδομίας. Συνήθεις παραμένουν οι οδοντωτές ταινίες σε γείσα, μονές ή διπλές. Τα κεραμικά κοσμήματα γίνονται σπάνια.

Το εσωτερικό των ναών της Τουρκοκρατίας, λόγω κυρίως μικρών ανοιγμάτων, ήταν σκοτεινό, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός χώρου ιδιότυπου που τον χαρακτήριζε η μυστικοπάθεια και η περισυλλογή και ταίριαζε στην ψυχοσύνθεση των υπόδουλων χριστιανών. Στην αίσθηση του χώρου συνέβαλλε και η διακόσμηση με τοιχογραφίες που αναπτύσσεται σε όλες τις επιφάνειες και χαρακτηρίζεται από συνεχή μείωση της κλίμακας των εικονιζόμενων μορφών και από τη χρήση σκοτεινών τόνων.

Μεγάλη σημασία για τον εσωτερικό χώρο παίρνουν τώρα τα ξυλόγλυπτα που τον διακοσμούν, τέμπλα, δεσποτικοί θρόνοι, προσκυνητάρια, πλαίσια φορητών εικόνων κ.τ.λ. Γλυπτά σε μάρμαρο δεν γίνονται πια. Τα ξυλόγλυπτα τέμπλα της εποχής φαίνεται πως είχαν σαν αφετηρία τους την Κρήτη, άριστα δε και πρώιμα παραδείγματά τους σώζονται στην Πάτμο. Τα τέμπλα χαρακτηρίζονται από το μεγάλο τους σχετικά ύψος, την τριπλή καθ' ύψος διαίρεση και τον συνεχώς αυξανόμενο φόρτο του ανάγλυφου διάκοσμου. Τα μεταβυζαντινά τέμπλα χωρίζουν σχεδόν πλήρως τον ιερό από τον κυρίως ναό,

φθάνοντας σε ύψος τους θόλους ή την οροφή. Κρατούν την παλιά διάταξη των κιονίσκων που στηρίζουν ένα επιστήλιο, της κάτω ζώνης με θωράκια και της άνω ζώνης με εικόνες.

Κατώψεις και τομές βασιλικῶν τῆς Τουρκοκρατίας: α) ξυλοστεῖγου με ἐγκάρσια τόξα, β) ἀπλῆς καμαροσκεποῦς, γ) καμαροσκεποῦς με σφειδόνια, δ) καμαροσκεποῦς με πλευρικά τυφλά ἀψιδάματα, ε) τρικλίτου ξυλοστεῖγου (Α. Ὁρλάνδος).

2. Ο ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ

Μια μεγάλη και αξιόλογη Εκκλησία, με μια μαγευτική θέα σε όλη την επαρχία της Κοζάνης και τα καταπράσινα Πιέρια.

Στο πίσω μέρος του ναού υπάρχει σκαλισμένη η χρονολογία 1898, κατά την οποία κτίσθηκε ο ναός επί Μητροπολίτου Κωνσταντίνου και Εφημέριου Γεωργίου Παπαγεωργίου . Παλαιότερα στον ίδιο χώρο υπήρχε Εκκλησία και μάλιστα αναφέρεται σαν ανδρικό Μοναστήρι των Βυζαντινών με μετόχι τους Αγίους Θεοδώρους Σερβίων.

Το καμπαναριό ήταν πολύ ψηλό, είχε τρεις ορόφους, όμως λόγω κλίσης που πήρε πριν από μερικά χρόνια, το μεγαλύτερό του τμήμα γκρεμίστηκε . Δυστυχώς όλες οι παλιές τοιχογραφίες επασβεστώθηκαν και δεν διακρίνονται. έχουν όμως αντικατασταθεί από νέες αγιογραφίες.

Έγγραφα και άλλες πληροφορίες που υπήρχαν για τον ναό καταστράφηκαν από το ολοκαύτωμα κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.

3. Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

Οι διαστάσεις της εκκλησίας είναι 10,60 x 19,50 μ, κατασκευή σε μήκος αρκετά μεγαλύτερο από το πλάτος της. Η στέγη είναι κατασκευασμένη από ξύλο όπως και οι κολώνες, στο εσωτερικό της, στις οποίες στηρίζονται οι καμάρες. Δεξιά και αριστερά της εισόδου υπάρχουν δύο καμάρες, σε μέγεθος ίδιο με την είσοδο, στις οποίες προστέθηκαν πόρτες. Επίσης υπήρχαν άλλες δύο καμάρες στα πλαϊνά. Στη μία από αυτές προστέθηκε πόρτα και η άλλη έχει κλείσει εντελώς. Τώρα ο χώρος αυτός είναι ο προθάλαμος το δάπεδο του οποίου είναι κατασκευασμένο από μάρμαρο. Μετά τον προθάλαμο είναι η κύρια είσοδος. Δεξιά και αριστερά της εισόδου υπάρχουν δύο παράθυρα. Μπαίνοντας στην εκκλησία στο αριστερό μέρος της είναι η είσοδος του γυναικωνίτη και η ξύλινη σκάλα η οποία οδηγεί στον σε αυτόν.

4. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

A. ΛΙΘΟΔΟΜΕΣ

I. ΛΙΘΟΔΟΜΗ ΝΑΟΥ

Οι εξωτερικοί τοίχοι του ναού είναι κτισμένοι με ημιλαξευτές πέτρες. Οι πέτρες αυτές έχουν διάφορα σχήματα και διαφορετικά χρώματα. Οι καμάρες είναι κτισμένες με μάρμαρο και τούβλα όπως και τα παράθυρα. Το τούβλο χρησιμοποιήθηκε για τη συστολή και τη διαστολή αλλά και για διακοσμητικούς λόγους. Οι γωνίες του είναι κτισμένες από λαξευτό μάρμαρο καθιστώντας έτσι σταθερή την κατασκευή. Το πίσω μέρος του ναού είναι και αυτό κτισμένο με πέτρες το τμήμα του τρούλου όμως είναι από μάρμαρο και τούβλο. Οι δύο πέτρες που είναι τοποθετημένες οριζόντια αποτελούν το κλειδί της κατασκευής. Το κονίαμα που χρησιμοποιήθηκε είναι άμμος και ασβέστης. Σαν συγκολλητικό υλικό χρησιμοποιήθηκε το αυγό καθώς έχει αξιόλογες συγκολλητικές ιδιότητες.

II. ΛΙΘΟΔΟΜΗ ΚΑΜΠΙΑΝΑΡΙΟΥ

Το καμπαναριό είναι κτισμένο από λαξευτό μάρμαρο, κατά το μεγαλύτερο μέρος του. Έχουν χρησιμοποιηθεί όμως και λαξευτές πέτρες που τοποθετήθηκαν σε κάποια σημεία λόγω έλλειψης μαρμάρου. Οι γωνίες του είναι και αυτές από μάρμαρο, όπως και οι καμάρες μόνο που στις τελευταίες προστίθεται και το τούβλο για λόγους συστολής-διαστολής αλλά και για διακοσμητικούς λόγους.

B. ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ

Τα παράθυρα του ναού είναι ορθογωνικά . Υπάρχει σύνδεση μεταξύ σίδηρου και γυαλιού τα οποία σχηματίζουν σταυρούς στο κέντρο τους. Εξωτερικά περιστοιχίζονται από μάρμαρο σε ασύμμετρο σχήμα. Οι εξωτερικές πόρτες είναι σιδερένιες και σχηματίζουν και αυτές σταυρούς ενώ η κύρια είσοδος αποτελείται από ξύλο και γυαλί.

5.ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ-ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

Πρόσοψη του ναού των Αγίων Θεοδώρων

Το καμπαναριό στη σημερινή του μορφή

Πλάγια όψη του ναού

Το πίσω μέρος του ναού

Η ξύλινη σκάλα που οδηγεί στον γυναικωνίτη

Αγιογραφία της Αγίας Αικατερίνης στο εσωτερικό του ναού

Αγιογραφίες στο εσωτερικό του ναού

Το παγκάρι με τα κεριά στο αριστερό μέρος της εισόδου και κάτω από τη σκάλα του γυναικωνίτη

Η κύρια είσοδος του ναού

Οι καμάρες στο εσωτερικό του ναού

Οι καμάρες και η ξύλινη οροφή

Το μαρμάρινο δάπεδο στον προθάλαμο της εκκλησίας

Η είσοδος για τον γυναικωνίτη

Λεπτομέρειες πόρτας

Η είσοδος του καμπαναριού

Λεπτομέρειες παραθύρου πρόσοψης

Λεπτομέρειες παραθύρου

Εσωτερικός χώρος του ναού

Λιθοδομή του ναού

Λιθοδομή του καμπαναριού

Λεπτομέρειες παραθύρου του καμπαναριού

Λεπτομέρειες λιθοδομής στις γωνίες του ναού

6.ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΑΡΙΟΥ

Το καμπαναριό αρχικά είχε πέντε επίπεδα. Τώρα έχουν απομείνει τα δύο επίπεδα ενώ προστέθηκε, πρόχειρα , και το κομμάτι που αντιστοιχούσε στο πέμπτο επίπεδο.

Οι εργασίες που πρέπει να γίνουν για την αποκατάστασή του είναι να προστεθούν τα τρία τμήματα του που αφαιρέθηκαν. Το κάθε τμήμα στενεύει κατά 0.10 πόντους από αριστερά και 0.10 πόντους από δεξιά ενώ το τελευταίο τμήμα στο οποίο στηρίζεται ο σταυρός στενεύει κατά 0.69 πόντους αριστερά και 0.69 πόντους δεξιά. Καθώς υψώνεται το καμπαναριό ανάμεσα στα τμήματα υπάρχει μάρμαρο 0.10 πόντων. Ενώ στο τελευταίο επίπεδο υπάρχει μάρμαρο 0.20 πόντων.

Σκοπός είναι να αποκτήσει το καμπαναριό, όσο αυτό είναι εφικτό, την παλιά του αίγλη.

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Μπούρας Θ. Χ. , Ιστορία της Αρχιτεκτονικής δεύτερος τόμος, Μέλισσα, Αθήνα.

ΣΧΕΔΙΑ AUTOCAD ΚΑΙ ΤΡΙΣΔΙΑΤΑΤΟ ΣΧΕΔΙΟ

